

C.Egevang

PINNGORTITALERIFFIK · GRØNLANDS NATURINSTITUT

Årsberetning 2005

Årsberetning 2005

INDHOLD

Forord	3
Lidt om året der gik	4
Fagligt arbejde	6
Center for Marinøkologi og Klimæffekter	6
Afdelingen for fisk og rejer	9
Afdelingen for fugle og pattedyr	11
Informationssekretariatet	12
Pinngortitaleriffiks rammer	13
Formål, arbejdsopgaver og organisation	13
Finansiering	14
Fysiske rammer	16
Personale	17
Aktiviteter i 2005	19

Pinngortitaleriffik · Grønlands Naturinstitut Årsberetning 2005

Redaktion: milik publishing

Grafisk tilrettelæggelse: Tegnestuen Tita

ISSN: 1397-6109

ISBN: 87-91214-18-1

Årsberetningen udkommer kun i elektronisk format.

En Pdf-fil med beretningen kan downloades fra

<http://www.natur.gl/publikationer/årsrapporter>

Pinngortitaleriffik · Grønlands Naturinstitut · Postboks 570 · 3900 Nuuk

Tlf. +299 36 12 00 · Fax +299 36 12 12 · E-mail info@natur.gl · **www.natur.gl**

Tegnestuen Titta

Hermed foreligger Pinngortitaleriffiks årsberetning for 2005. Beretningen indeholder en kort omtale af udvalgte begivenheder i årets løb, en kort beskrivelse af instituttets faglige og formidlingsmæssige arbejde, generelle oplysninger om fysiske rammer, økonomi og personale samt en liste over aktiviteter i 2005 – møder, feltarbejde, foredrag, udgivelser m.m.

En ny afdeling, Center for Marinøkologi og klimaeffekter, præsenteres lidt mere indgående.

Årsberetningen udkommer kun i elektronisk form som Pdf-fil.

Pinngortitaleriffiks øvrige faglige formidling foregår primært via artikler i bladet PITU, via vores hjemmeside og gennem andre medier.

Pinngortitaleriffiks bestyrelse fastlagde i starten af 2003 en strategiplan vedrørende instituttets faglige arbejde og institutionsmæssige udvikling gældende for perioden 2003-07. Denne og andre oplysninger om instituttets faglige arbejde og organisation kan findes på vores hjemmeside – www.natur.gl

God læsning!

Klaus H. Nygaard
Direktør

E. Kristensen

Pinngortitaleriffik i fortsat udvikling

Året 2005 medførte fortsat udvikling og styrkelse af Pinngortitaleriffik på flere fronter. Den vigtigste nyskabelse var dannelsen af "Center for Marinøkologi og Klimaeffekter" under professor Søren Rysgaard. Professoratet er kommet i stand gennem en bevilling fra Aage V. Jensens Fonde og er beskrevet i et særligt afsnit i denne årsberetning.

Med oprettelsen af det nye center er Pinngortitaleriffik blevet klædt godt på til den verdensomspændende forskningsindsats i polarområderne, "International Polar Year, IPY" i 2007-8. Et konsortium med en lang række forskningsinstitutioner og Danmarks Miljøundersøgelser i spidsen har i 2005 fået et vigtigt fagligt blåt stempel for forskningsprogrammet "EcoGreen". Det er et program, der søger at kortlægge sammenhænge mellem klima, menneske og økosystem i havet ud for Vestgrønland. Den internationale styringskomité for IPY har således udpeget programmet som såkaldt "lead cluster", hvilket indebærer, at andre internationale projekter skal søge at hæfte sig på EcoGreen. Pinngortita-

leriffik håber på denne måde, at der iværksættes en international forskningsindsats i Grønland af stor betydning for samfundet og i et format, som det aldrig vil være muligt for Grønland at løfte alene.

Fagligt blev instituttet også styrket gennem tre nye videnskabelige grader, idet seniorforsker Erik Born kunne forsvare sin grad som Dr. philos. ved Oslo Universitet, mens forskerne Aqqalu Rosing-Asvid og Morten Søby Frederiksen kunne forsvare deres Ph.d.-grader ved Københavns og Syddansk Universitet. Erik Borns afhandling omhandlede effekten af fangst og klimapåvirkninger for hvalrosser, mens Aqqalu Rosing-Asvid havde skrevet om klimavariationers indflydelse på ringsæl og isbjørn. Morten Søby Frederiksen afsluttede med sin grad et projekt fra tidligere ansættelse om næringsstoffers påvirkning for havplanter.

Instituttets to bygninger har summet af liv gennem året med mange forskellige typer gæster, som både afspejler instituttets mange arbejdsområder og en stor

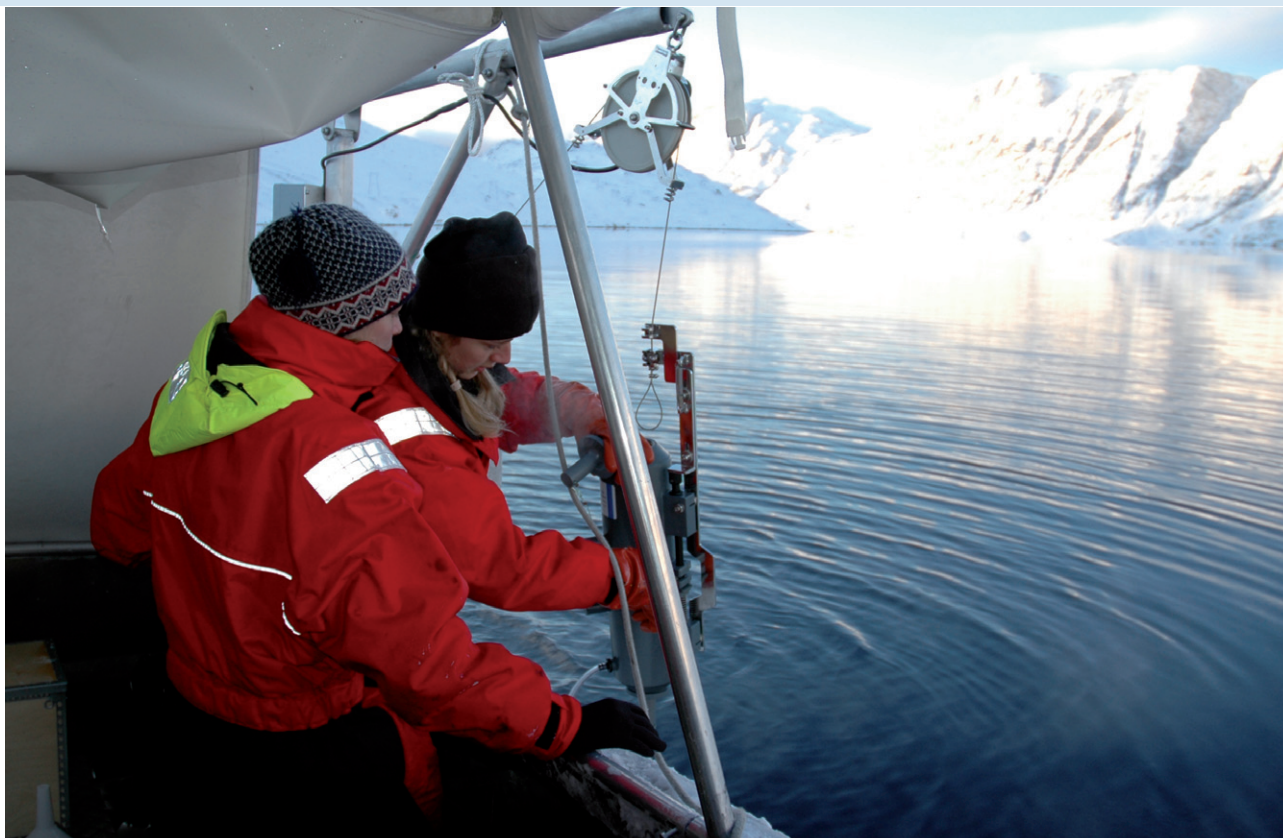
T. Christiansen

E. Kristensen

generel interesse. Der er blevet afholdt internationale forskermøder, f.eks. om laks i Nordatlanten, og møder og workshops med brugerne, f.eks. workshop om ederfugle med deltagelse også af canadiske fangere.

Instituttet dannede også rammen om flere festlige sammenkomster, bl.a. i forbindelse med udgivelsen af en ny skolebog om hvalrossen i Grønland, skrevet af Dr. Erik Born og udgivet i samarbejde med Ilinnusiorffik med finansiel støtte fra Aage V. Jensens Fonde. Mange turister fandt vej forbi instituttet, ligesom interessen fra samfundet er usvækket. Således fandt mere end 900 mennesker frem til instituttet på den årligt tilbagevendende Kulturnat på trods af snestorm. Vejret var faktisk så dårligt den aften, at vi overvejede at aflyse arrangementet. Som tidligere år havde Pinngortitaleriffik også flere af Hjemmestyrets officielle gæster på besøg, bl.a. den svenske statsminister Göran Persson. Forsvarsminister Søren Gade var også forbi, og her fik instituttet lejlighed til at drøfte igangværende samarbejde og fremtidige samarbejdsmuligheder med Grønlands Kommando i Grønne dal og Sirius-patruljen i Daneborg.

S. Rysgaard

Center for Marinøkologi og klimaeffekter (Center of Marine Ecology and Climate Interactions)

Formålet med "Center for Marinøkologi og klimaeffekter" er at opbygge viden om sammenhænge mellem klima og hav for bedre at kunne rådgive det grønlandske samfund om, hvordan de forestående klimatiske ændringer vil påvirke fødegrundlaget i havet.

Studierne af sådanne sammenhænge er komplekse og involverer derfor en bred vifte af videnskabelige discipliner fra meteorologi, oceanografi, biologi, glaciologi og hydrologi etc. I 2005 blev der derfor indgået en række aftaler om samarbejde og fælles projekter med danske universiteter og sektorforskningsinstitutioner samt med en række udenlandske universiteter og forskningsinstitutioner.

En af forudsætningerne for, at der kan ske udvikling inden for naturvidenskab i Grønland er, at der er adgang til moderne laboratorier og moderne analyseudstyr. Efteråret blev derfor brugt til at etablere en række laboratorier med det sidste nye analyseudstyr inden for fysiske, kemiske og biologiske målemetoder i havet. At denne etablering har været mulig, skyldes især finansiel tilskud fra Aage V. Jensens Fonde.

Pinngortitaleriffik har nu bl.a. mulighed for at analysere stabile isotoper på instituttets massespektrometer, kvantificere primærproduktion v.h.a. kulstof ^{14}C metoden, analysere næringsalte, pigmenter, gasser og carbonater etc. Denne udvikling er en meget stor fordel i

forhold til tidligere, hvor forskere fra udlandet kom op i afgrænsede perioder og indsamlede prøvemateriale til senere analyse i hjemlandene. De nye laboratorier bevirker, at man på stedet kan analysere sine prøver og få resultaterne med det samme. Herved er man i stand til at justere sit måleprogram løbende, hvis noget overraskende skulle vise sig i data. Denne mulighed har ikke eksisteret tidligere, og ofte har forskere ærgret sig over, at de ikke lige indsamlede nogle ekstra prøver, efter at analysearbejdet var overstået derhjemme, og data viste noget andet, end man havde regnet med.

Aage V. Jensens Fonde har ligeledes sponsoreret et nyt prøvetagningsfartøj "Erisaalik" til Pinngortitaleriffik. Med det nye fartøj er vi i stand til at foretage prøvetagning til 600-700 m dybde i fjordsystemerne ved Nuuk. Fartøjet vil være særdeles anvendeligt i forhold til ønsket om at kunne følge de hydrografiske og biologiske forhold i Godthåbsfjorden og koble det til indlandsisens afsmeltning og ferskvandstilførslen til fjorden. Ferskvandstilførslen og ferskvandstransporten rundt om Grønland er stadig meget ukendt, og instituttet vil kunne bidrage med vigtige data til modeller, der anvendes til at forudsige fremtidens klimaforhold omkring Grønland. Arbejdet vil være en udbygning af det eksisterende prøvetagningsprogram i Nordøstgrønland, hvor Aage V. Jensens Fonde har sponsoreret et tilsvarende fartøj. Et tæt samarbejde med forskningsmiljøer rundt om i verden er da også allerede opbygget, og målingerne er eftertragtede og vil finde bred anvendelse i det internationale forskermiljø.

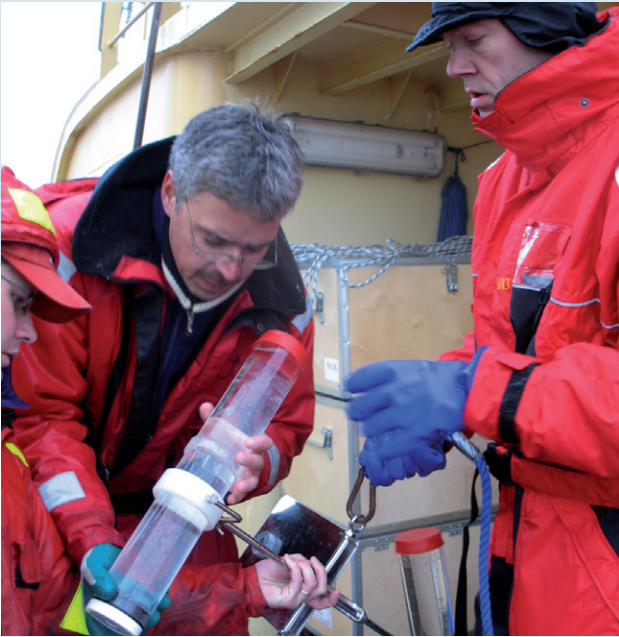
Båden har endvidere været til stor hjælp for et projekt om biogeokemiske processer i havis, finansieret af Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd, hvor den har bragt forskere og studerende til iskanten i

S. Rysgaard

Kobbefjord gennem vintermånederne, for at de kunne indsamle iskerneprøver og vandprøver under den 0,5 m tykke havis. Forskere fra Pinngortitaleriffik har desuden deltaget i måleprogrammer i Nordøstgrønland, Franklin Bay, Canada, Svalbard og er netop ved at pakke til den store tur til Nordpolen i forbindelse med samarbejdet med det dansk/canadiske kontinentalsokkelprogram (S76) hvor der ud over seismiske målinger skal indsamles havis- og vandprøver i Polhavet. Derudover skal forskere fra "Center for Marinøkologi og klimateffekter" også levere målinger af salt- og temperaturforhold samt måle lydets hastighed i forskellige vanddybder for at støtte op om det seismiske måleprogram.

En af grundpillerne i centeret er monitoringsprogrammerne Nuuk Basis og Zackenberg Basis, hvor instituttet er ansvarlig for at indsamle data fra havmiljøet. Det marine arbejde (MarinBasis) er en del af et større og længerevarende miljøovervågningsprogram i Grønland, der også omfatter programmerne KlimaBasis, GeoBasis og BioBasis. Arbejdet har modtaget finansiell støtte fra Miljøstyrelsens DANCEA-pulje. Målet med det marine overvågningsprogram MarinBasis-Nuuk er at etablere lange, stabile måleserier af nøgleparametre i den lavarktiske del af Vestgrønland. Dataserierne kan afklare, hvordan de igangværende klimaforandringer påvirker udbredelse, sammensætning og produktion hos marine planter og dyr i det arktiske område.

E. Kristensen

Implementeringen af MarinBasis-Nuuk vil, ud over at forbedre datagrundlaget for koblingen mellem Grønlands øst- og vestkyst, udgøre et vigtigt fundament for sideløbende forskningsprojekter og derved støtte op om Ecogreen-konceptet om at etablere et videnskabeligt grundlag for en langsigtet, økosystembaseret forvaltning af de grønlandske farvande. Indsamlingen af prøver i MarinBasis er blevet gennemført hver 3. uge siden opstarten sommeren 2005, og prøverne er efterfølgende blevet analyseret i instituttets nye laboratorier og databehandlet.

Som supplement til MarinBasis-programmerne er der også via finansiel støtte fra Miljøstyrelsens DANCEA-pulje etableret detaljerede oceanografiske målestationer for temperatur-, salt- og strømforhold både i NØ Grønland og i Nuuk for at tilvejebringe data, der vil blive anvendt til validering og forbedring af klimamodeller over Grønland. For at forudsige, hvordan klimaændringer påvirker fødegrundlaget for bunddyr, krebsdyr, fisk og større pattedyr såsom sæler og hvaler, er det nødvendigt at opnå en detaljeret forståelse af strømforhold, herunder koblingen mellem fjord og hav samt koblingen mellem den fysiske oceanografi og den biologiske produktion. Der arbejdes for tiden med højopløselige hydrodynamiske modeller over områder i både Øst- og Vestgrønland. Disse modeller vil være et

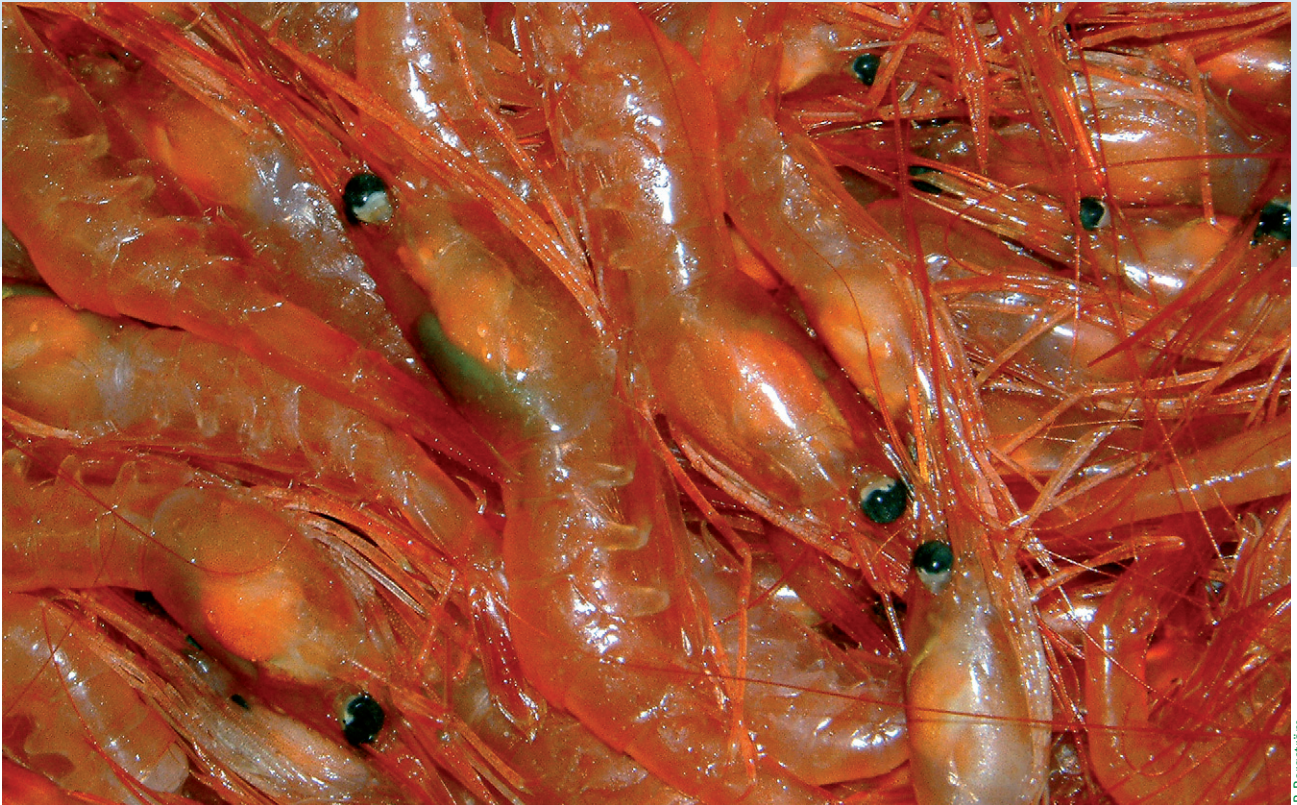
M. Frederiksen

vigtigt redskab for vurderingen af fremtidige klimatiske forhold i atmosfære og hav.

Programmerne vil bidrage til en øget forståelse af centrale dele af vandets og kulstoffets kredsløb i det arktiske havmiljø, herunder hvilken indflydelse klimaændringer har på kredsløbene. Det fremkomne datamateriale vil udgøre en vigtig parameter for at imødekomme opfordringen fra Arctic Council om at levere data til ACIA (Arctic Climate Impact Assessment), et samarbejdsprojekt mellem Arctic Council og IASC (International Arctic Science Committee).

For at kunne tiltrække dygtige forskere inden for Arktiske havundersøgelser i fremtiden og sikre kontinuiteten i forskningen, er samarbejdet mellem Pinngortitaleriffik og nordiske forskningsinstitutioner blevet styrket gennem fælles uddannelse af PhD-studerende. Undervisningen forløber via kurser i de forskellige nordiske lande, og det første kursus i Nuuk afholdes i marts 2006. Vi håber herved at kunne forankre viden i Grønland, dels gennem uddannelse af grønlandske studerende og dels gennem tiltrækning af udenlandske forskere og studenter.

B. Bergström

Afdelingen for fisk og rejer

Afdelingen har ansvaret for at udarbejde den biologiske rådgivning vedrørende udnyttelse og beskyttelse af de arter, der har størst fiskerimæssig betydning for samfundet. I 2005 har arbejdet været koncentreret om forskning, overvågning og rådgivning vedrørende rejer, krabber, hellefisk, torsk og rødfisk. Derudover har afdelingen i mindre grad beskæftiget sig med arter som stenbider, kammusling og laks.

Forskerne anvender både oplysninger fra fiskeriet og fra instituttets egne biologisk-videnskabelige undersøgelser som grundlag for rådgivningen. Resultaterne af undersøgelserne bliver fremlagt i internationale videnskabelige organer, hvor forskere fra medlemslandene sammenholder og vurderer de videnskabelige oplysninger om udviklingen i de forskellige bestande. Herefter udarbejder forskerne den biologiske rådgivning, som Pinngortitaleriffik afleverer til Grønlands Landsstyre.

I 2005 gennemførte Pinngortitaleriffik i samarbejde med Island et akustisk survey i Vestgrønland primært efter lodde, polartorsk og andre pelagiske fisk med det islandske skib R/V Bjarni Sæmundson. Skibet er specielt udstyret med et såkaldt akustisk måleudstyr, som ved hjælp af undervandslyde kan lokalisere forskellige arter i de frie vandmasser. Hovedformålet med undersøgelserne var at vurdere bestandsstørrelser og fordeling af lodde, polartorsk og andre fiskearter i Vestgrønland, med henblik på at vurdere mulighederne for nye kommercielle fiskerier i grønlandsk farvand. Interessen for disse arter er også stor, fordi de er centralt placeret i fødekæden i det arktiske marine økosystem. Endvidere er en vurdering af potentialet for et loddefiskeri i Vestgrønland blevet særlig aktuel, efter at de biologiske undersøgelser af loddebestanden i farvandet mellem Island og Østgrønland har påvist, at bestanden er kommet under pres. Formålet med undersøgelserne var også at opnå ny viden om fordelingen af fiskefaunaen generelt, ligesom togtet blev benyttet som platform i forbindelse med storhvals- og havfugletællinger.

W. Emblem

Afdelingen for fisk og rejer udfører en række rutineopgaver som led i det faglige arbejde. Det drejer sig bl.a. om analyse af oplysninger fra logbøger, bestemmelse af alder på fisk gennem aflæsning af øresten, indsamling og analyse af måleprøver fra fiskeriet, undersøgelse af modningsstadier på æg fra krabber, analyser af fiskeristatistik samt planlægning og gennemførelse af årligt tilbagevendende bestandsundersøgelser af rejer, krabber, hellefisk, torsk og laks. Derudover planlægger og udfører afdelingen løbende nye forskningsprojekter, udarbejder rapporter, mødedokumenter, videnskabelige artikler og rådgivning samt deltager i internationale møder i videnskabelige sammenhænge.

Endelig indsamler Pinngortitaleriffik hydrografiske data, som bl.a. videresendes til internationale databaser til brug for den internationale klimaforskning.

Afdelingen lægger vægt på at øge kontakten til hele fiskeriområdet for at forbedre samarbejde og udveksling af viden mellem fiskere, biologer, fiskerikontrollører, jagt- og fiskeribetjente og interesseorganisationer.

Medarbejderne mødes derfor lokalt med interesserede, når der er mulighed for det, for at få oplysninger om de lokale fiskeres erfaringer med ressourcerne og præsentere og diskutere undersøgelsesmetoder, resultater,

rådgivning og biologiske spørgsmål. Derudover deltager medarbejderne i seminarer om fiskerispørgsmål og underviser i aktuelle sammenhænge.

Medarbejderne deltager i det internationale videnskabelige arbejde om forskning og rådgivning for de arter, afdelingen beskæftiger sig med. Afdelingen er repræsenteret i følgende internationale organer:

- Northwest Atlantic Fisheries Organization, NAFO
- International Council for the Exploration of the Sea, ICES
- North East Atlantic Fisheries Commission, NEAFC
- Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning, NAF

C. Cuyler

Afdelingen for pattedyr og fugle

Afdelingen udarbejder Pinngortitaleriffiks videnskabelige rådgivning vedrørende udnyttelsen og beskyttelsen af havpattedyr, landpattedyr, fugle og vegetation. Afdelingen beskæftiger sig primært med arter, der har samfundsmæssig betydning, men de økonomiske rammer sætter ikke afdelingen i stand til at fastholde løbende undersøgelsesprogrammer på alle udnyttede arter. I 2005 var arbejdet koncentreret om forskning og overvågning af hvidhval, narhval, storhvaler, hvalros, klapmyds, grønlandssæl, rensdyr, moskusokse, polarlomvie, ride, almindelig ederfugl og havterne.

Afdelingen yder desuden rådgivning og støtte til Hjemmestyret indenfor områder, som ikke er artsbe- grænsede, men har at gøre med miljøforvaltning gene- relt, såsom Grønlands ansvar i forhold til visse interna- tionale aftaler og oparbejdning af en klassificering af grønlandske dyre- og plantearter efter deres status.

Afdelingen udfører en række rutineopgaver som led i det faglige arbejde. Det drejer sig bl.a. om aflæsning af alder på tænder fra sæler, hvidhvaler, narhvaler og rensdyr, vurdering af kropskondition hos fugle, indtastning af data, bearbejdning af biologiske prøver, analyse af fangststatistik, håndtering af mærker og biologiske prøver samt planlægning og gennemførelse af faste overvågningsopgaver. Derudover planlægger og udfører afdelingen løbende nye forskningsprojekter, udarbejder rapporter, mødedokumenter, videnskabelige artikler og rådgivning samt deltager i internationale møder i videnskabelige sammenhænge.

En del af undersøgelserne bliver udført i samarbejde med lokale fangere og jagt- og fiskeribetjente. Således har Pinngortitaleriffik indgået aftaler med lokale fangere, så de nu står for indsamlingen af oplysninger om ynglende ederfugle samt rensdyr og moskusokser i en

række områder. Fangernes oplysninger indgår som grundlag for instituttets rådgivning. Instituttet arbejder til stadighed på at udbygge denne form for samarbejde samt at øge udvekslingen af viden mellem fangere og biologer. Dette sker bl.a. gennem en større direkte kontakt til lokale fangere i forbindelse med igangværende projekter. Derudover prioriterer medarbejderne at mødes med lokale interessenter i forbindelse med feltarbejde, at deltage i relevante seminarer og lignende.

Afdelingen samarbejder med Direktoratene for Miljø og Natur samt Fiskeri og Fangst, og nyder også tætte forbindelser med DMU, visse universiteter, og forskningsorganer i andre lande. Medarbejderne deltager i det internationale videnskabelige arbejde om forskning og rådgivning for de arter, afdelingen beskæftiger sig med. Afdelingen deltager i videnskabeligt samarbejde og udarbejdelse af rådgivning for følgende internationale organer:

- North Atlantic Marine Mammal Commission, NAMMCO
- The International Whaling Commission, IWC
- Joint Commission on Conservation and Management of Narwhal and Beluga, JCNB
- IUCN Polar Bear Specialist Group
- IUCN Seal Specialist Group
- Walrus International Technical and Scientific Committee, WITS
- Circumpolar Seabird Working Group, CSWG
- ICES/NAFO – arbejdsgruppe vedrørende grønlandssæl og klapmyds
- CARMA (CircumArctic Rangifer Monitoring and Assessment network)
- CITES – international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter

C.Egevang

Informationssekretariatet

Sekretariatet varetager Pinngortitaleriffiks interne og eksterne formidlingsopgaver. Opgaverne bliver udført i tæt samarbejde med medarbejderne i de to faglige afdelinger. Sekretariatet har bl.a. den løbende kontakt til pressen, vedligeholder instituttets hjemmeside, tilrettelægger og redigerer instituttets blad PITU, arrangerer offentlige møder, udarbejder og redigerer diverse trykte udgivelser og viser gæster rundt i huset. Informationsmedarbejderen vejleder desuden instituttets medarbejdere i formidlingsspørgsmål, ligesom sekretariatet udfører mindre direktionsopgaver.

Pinngortitaleriffik har opprioriteret arbejdet med at formidle resultater af instituttets arbejde til samfundet. Institutet har udsendt 28 meddelelser i form af pressemeddelelser, orienteringssager og kronikker til den grønlandske presse i 2005. Meddelelserne bliver også sendt direkte til instituttets samarbejdspartnere som Direktoratet for Miljø og Natur, Direktoratet for Fiskeri og Fangst og fiskernes og fangernes organisationer, KNAPK og APK. Informationssekretariatet deltager også ved en række informationsmøder med politikere, embedsmænd og organisationer.

I slutningen af 2005 var der en intens debat om nar- og hvidhvaler, som Pinngortitaleriffik var involveret i. Debatten resulterede i en informationstur til Disko Bugten sammen med landsstyremedlem for fiskeri og fangst, Finn Karlsen.

Pinngortitaleriffiks statusopgørelse over de udnyttede levende ressourcer i Grønland blev opdateret. Opgørelsen er tidligere publiceret i en trykt version under titlen "Status 2000". Den opdaterede version foreligger kun i elektronisk og ligger nu på instituttets hjemmeside. Den elektroniske version kan dermed opdateres løbende i takt med de nye videnskabelige resultater.

Et nummer af PITU udkom i 2005 og handlede om ederfugle.

Yderligere har informationsmedarbejderen deltaget i en række interviews i diverse medier, især i forbindelse med debatter og biologiske rådgivninger, ligesom sekretariatet er aktiv medspiller ved store arrangementer som for eksempel Kulturnatten.

P I N N G O R T I T A L E R I F F I K S R A M M E R

Formål

Pinngortitaleriffik er Grønlands Hjemmestyres center for naturforskning, og er oprettet ved landstingslov nr. 6 af 8. juni 1994. Institutet skal indsamle og opbygge det videnskabelige grundlag for en bæredygtig udnyttelse af de levende ressourcer (planter og dyr) i og omkring Grønland, samt sikring af miljøet og den biologiske mangfoldighed. Denne viden skal primært anvendes som grundlag for den rådgivning, instituttet udarbejder til Grønlands Hjemmestyre.

Arbejdsopgaver

Pinngortitaleriffiks videnskabelige arbejde er hovedsageligt rettet mod

- ressourcevurderinger (bestandsopmålinger)
- bestandsopdelinger og -afgrænsninger
- enkelte arters reproduktions- og populationsbiologi
- fødebiologi og sammenspil mellem arter
- redskabsvurderinger og -udvikling

E. W. Born

Pinngortitaleriffik rådgiver Hjemmestyret, kommuner og andre i forbindelse med forvaltning og udnyttelse af planter og dyr. Rådgivningen sker dels direkte til Landsstyret dels gennem en række internationale organer, hvor Grønland er repræsenteret. Institutet repræsenterer desuden Grønland i forbindelse med en række internationale forpligtelser, som Grønland har inden for instituttets forskningsområder. Institutet er forpligtet til at offentliggøre resultaterne af sin forskning. Derudover skal instituttet oplyse offentligheden om miljø, natur og forskning inden for instituttets arbejdsområde.

Forskningen foregår direkte ved biologiske undersøgelser (opmålinger af bestande, indsamling af prøver etc.) og indirekte gennem analyser af data fra fangst og indhandling.

Organisation

Pinngortitaleriffiks bestyrelse har det overordnede ansvar for instituttet og skal sikre, at det udfører dets lovbundne opgaver bedst muligt inden for de økonomiske rammer, som årligt bliver givet via Finansloven. Bestyrelsen fastlægger strategien for det faglige arbejde og godkender de årlige arbejdsprogrammer og budgetter.

I 2005 havde bestyrelsen følgende sammensætning:

Daniel Thorleifsen, formand
 Alfred Jakobsen (Direktoratet for Miljø og Natur), næstformand
 Lise Lennert Olsen (Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke)
 Amalie Jessen (Direktoratet for Fangst og Fiskeri)
 Ottooraq Frederiksen (SPS)
 Peter Olsen (KNAPK)
 Peder Munk Pedersen (APK)
 Carsten Hvingel/Marie Storr-Paulsen (Pinngortitaleriffik)
 Flemming Ravn Merkel/Christine Cuyler (Pinngortitaleriffik)

Pinngortitaleriffiks direktør varetager den daglige ledelse af instituttet og repræsenterer instituttet udadtil. Direktøren skal sikre, at instituttet udfører arbejdsopgaverne bedst muligt ud fra de rammer, bestyrelsen har udstukket.

Der er tilknyttet et rådgivende udvalg til bestyrelsen. Udvalget skal blandt andet rådgive bestyrelsen i forbindelse med udarbejdelse og godkendelse af instituttets arbejdsprogrammer og langsigtede strategier. Derudover skal udvalget bedømme instituttets forskning og faglige udvikling.

Pinngortitaleriffik er organiseret med to faglige afdelinger, Afdelingen for fisk og rejer samt Afdelingen for pattedyr og fugle, en administrationsafdeling samt et informationssekretariat. Hver afdeling ledes af en afdelingschef, der refererer direkte til direktøren. Informationssekretariatet er en stabsfunktion med direkte reference til direktøren. I 2005 er der i tillæg til de faglige afdelinger og for eksterne midler oprettet "Center for Marinøkologi og Klimaeffekter" ledet af en professor med reference til direktøren.

C. Egevang

Finansiering

Pinngortitaleriffiks aktiviteter er hovedsageligt finansieret via basisbevilling fra Grønlands Hjemmestyre. I 2005 udgjorde bevillingen 40,3 mio. kr. iberegnet budgetterede indtægter på 1,8 mio. kr. i forbindelse med drift af gæstehus og skibe. Bevillingen blev i løbet af året øget med 0,8 mio. kr. til en ekstraordinær tælling af storhvaler.

I 2005 havde Pinngortitaleriffik ekstraordinære indtægter på 0,4 mio. kr., hvorved det faktiske budget udgjorde 41,5 mio. kr. Heraf blev 15,2 mio. kr. brugt til lønninger og 26,3 mio. kr. til øvrige udgifter. Driften af instituttets to skibe udgjorde 14,0 mio. kr. af det samlede finanslovsbudget.

I tillæg til finanslovsbevillingen modtager Pinngortitaleriffik årligt eksterne bevillinger til en række forskningsprojekter, hvoraf nogle strækker sig over flere år. I 2005 udgjorde det samlede forbrug af eksterne bevillinger 11,1 mio. kr.

I 2005 havde Pinngortitaleriffik en samlet omsætning på 52,6 mio. kr.

Finanslovsbevilling	38,5
Tillægsbevilling	0,8
Finanslovsbevilling (indtægter)	1,8
Ekstraordinære indtægter	0,4
Eksterne bevillinger	11,1
I alt	52,6

C. Cuyler

Eksternt finansierede projekter

I 2005 anvendte instituttet eksterne midler til følgende projekter:

Finansiering og projekt	Forbrug i 2005		
Miljøstyrelsen		Rensdyr monitoringsnetværk	11.000
Workshop om ederfugle	168.000	Globec symposium	18.000
Ridetælling i Diskobugt	279.000	ESSAS symposium	20.000
MarinBasis Nuuk	721.000	Direktoratet for Miljø og Natur	
Narhvaler assessment/bestandsopgørelse	302.000	Små bestande af rensdyr og moskusokser	46.000
Narhvalundersøgelser	115.000	Uddelegering af beslutningskompetence	30.000
Hvalrosundersøgelser Baffinbugt	747.000	Danmarks Miljøundersøgelser	
Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland		Grønlandshvaler og copepoder (Miljøstyrelsen)	380.000
Ph.d.-projekt vedrørende ederfugle	100.000	National Oceanic Atmospheric Administration (NOAA)	
Ph.d.-projekt vedrørende havterne	350.000	Spring af storhvaler	101.000
Ph.d.-projekt vedrørende krabber	354.000	Den Internationale Hvalfangst Kommission	
Direktoratet for Fiskeri og Fangst		Spring af storhvaler	221.000
Loddesurvey (EU)	3.400.000	Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd	
Model for hellefisk i Østgrønland (EU)	45.000	Havis dynamik	339.000
Narhvaler i Uummannaq	38.000	Havis dynamik (logistik)	368.000
Narhvalsporing	45.000	Aage V. Jensens Fonde	
Direktoratet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke		Professorat	245.000
Havbundshabitater	7.000	Laboratorieudstyr og båd	2.500.000
Mærkning af torsk	4.000		
Walther Herwig	15.000	Total	11.100.000
Vegetationsworkshop	12.000		
Konferencerejse rensdyr	20.000		

Pinngortitaleriffik afholder udgifter til drift og vedligehold af instituttets bygninger og skibe over basisbevillingen fra Grønlands Hjemmestyre.

Bygninger

Pinngortitaleriffik har adresse i Nuussuaq øst for Nuuk. Her er for få år siden opført to nye bygninger indrettet til instituttets brug. Bygningerne er skænket til Grønlands Hjemmestyre af Aage V. Jensens Fonde. Hovedbygningen rummer kontorer, laboratorier, lagerrum, værksted, bibliotek, kantine og mødelokaler. Annekset rummer gæsteværelser, gæstelejligheder, garage samt et multirum til undervisning, workshops o.lign.

Det er muligt for ansatte ved beslægtede institutioner at leje værelser og evt. kontor for en kortere eller længere periode.

Skibe

Pinngortitaleriffik har to større undersøgelsesskibe "Paamiut" og "Adolf Jensen" og flere mindre både og joller som grundlag for at udføre sit marine arbejde. "Paamiut" chartres jævnligt ud til forskningsformål i Canada vedr. fælles fiskeriressourcer, mens "Adolf Jensen" årligt chartres til Danmarks Miljøundersøgelser gennem en fast samarbejdsaftale.

Adolf Jensen (bygget i 1967, 167 BRT) bliver hovedsageligt benyttet til indenskærs undersøgelser af hellefisk, krabber og torsk samt til indsamling af prøver i forbindelse med miljøundersøgelser. Skibet blev bygget som undersøgelsesskib og er indrettet med våd- og tørlaboratorium samt teknisk udstyr til indsamling af diverse prøver. Skibet anvendes med stationære fiske-redskaber som langline, tejner og garn.

T. Christiansen

Paamiut (bygget i 1971, 721 BRT) bliver hovedsageligt benyttet til udenskærs undersøgelser af rejer, hellefisk, krabber og dybvandsfisk. Skibet er en hæktrawler indrettet med våd- og tørlaboratorium samt computere, hydrografisk udstyr og andet teknisk udstyr relevant for prøvetagning og behandling.

Personalemæssige rammer

Pinngortitaleriffik havde 49,5 årsværk på Finansloven i 2005. Disse var fordelt på 4 chefstillinger, 23 akademiske stillinger, 14,5 teknisk-administrative stillinger, 3 årsværk til timelønnet studenterhjælp og 5 årsværk til timelønnet medhjælp på "Adolf Jensen". I tillæg hertil var skipperen på Adolf Jensen og hele besætningen på Paamiut lønnet som konsulenter via en samarbejdsaftale med Royal Greenland. Udover personale lønnet via basisbevillingen har instituttet løbende et antal eksternt finansierede projektansatte (professor, forskere, ph.d.-stipendiater etc.).

PERSONALE

Fastansatte medarbejdere:

Navn	Stilling	Ansæt	Fratrædt
Kristine Engel Arendt	forsker	1.8.2005	
Bo Bergström	seniorforsker	1.6.2004	
Hans Berthelsen	handyman	1.2.2003	
Erik W. Born	seniorforsker	1.12.1983	
AnnDorte Burmeister	forsker	1.5.1996	
Jonathan Carl	forsker	1.8.2004	
Tanja Christiansen	kontorfuldmægtig	9.2.2004	
Laura Christine Cuyler	forsker	1.10.1996	
Batseba Efraimsen	kontorelev	1.8.2004	31.3.2005
Carsten Egevang	forsker	1.5.2002	
Morten Søby Frederiksen	forsker	1.9.2005	
Arne Kristian Geisler	biologassistent	1.12.2003	
Ruth Due Hansen	elev	1.4.2005	
Lotte Hatting	kontorfuldmægtig	1.5.2002	30.4.2005
Mads Peter Heide-Jørgensen	seniorforsker	1.7.1988	
Lars Heilmann	biologassistent	1.8.1995	
Carsten Hvingel	forsker	1.3.1995	30.6.2005
Michael C.S. Kingsley	seniorforsker	1.9.1998	
Mitti Kleist	overassistent	1.6.2005	
Emma Kristensen	informationsmedarbejder	1.12.2001	
Ole Stenderup Kristensen	biologassistent	1.8.2002	31.7.2005
Stig Lage	administrativ chef	1.11.1999	
Karolina Platou Larsen	biologassistent	1.12.2005	
Rasmus Lauridsen	IT konsulent	1.8.2005	
Hanne Lindberg	administrativ souschef	1.11.2003	31.10.2005
Bjarne Lyberth	forsker	1.1.2004	
Henning Mathæussen	biologassistent	1.1.2003	
Rene Mathæussen	biologassistent	1.12.2002	
Flemming Ravn Merkel	forsker	1.1.1998	
Kristjana G. Motzfeldt	forsker	1.9.1995	
Jens Nyeland	seniorforsker	1.5.2002	31.7.2005
Klaus H. Nygaard	direktør	1.5.1984	
Ella Nørlund	kontorfuldmægtig	1.3.2000	
Jean Francois Page	hushovmester	1.12.2000	
Lotte Rasmussen	biologassistent	1.11.2000	
Lykke Geisler Reimer	kontor elev/assistent	1.8.2001	
Michael Rosing	databaseadministrator	1.1.2000	
Aqqalu Rosing-Asvid	forsker	1.5.1993	
Søren Rysgaard	professor	1.8.2005	
Helle Siegstad	afdelingschef	1.1.1992	
Malene Simon	forsker	1.7.2005	
Claus Simonsen	forsker	1.10.1996	31.1.2005
Marie Storr-Paulsen	forsker	1.8.2002	
Kaj Sünksen	forsker	1.8.2005	
Kai Wieland	seniorforsker	1.7.2000	
Lars Witting	forsker/fg. afdelingschef	1.2.1998	

Ansatte via samarbejdsaftale med Danmarks Fiskeriundersøgelser

Jesper Boje	seniorforsker	1.4.1986
Ole A. Jørgensen	seniorforsker	21.9.1987

Fastansat skibspersonel

Børge S. Madsen	skipper, Paamiut	1.1.1996	
Erik Krüger Hansen	maskinchef, Paamiut	1.1.1996	
Flemming Heinrich	skipper, Adolf Jensen	1.7.1999	31.10.05

Deltidsansatte og studentermedhjælpere

Mathilda Haraldsson
 Arnarulúnguak Grønvold
 Nanette Hammeken
 Bo Snedker Jacobsen
 Steen Knudsen
 Aili Lage Labansen
 Magnus Moltu Løfstedt
 Kristoffer Nielsen
 Rasmus Nygaard
 Jørgen Sethsen
 Kaj Sünksen
 Kim Reimer
 Tommy Kristensen
 Jacob Chr. Schmidt
 Rasmus Berg Hedeholm
 Gertrud Kleist
 Nete Kodahl
 Martin Blicher
 Ditte Mikkelsen

Adolf Jensen

Otto Johannes Olsen
 Diana Holm Petersen
 Erik Lars Olsen
 Agnete Holm Lyberth
 Augustinus Joelsen
 Steffen Andersen
 Inunnguaq Heinrich
 Rink M. Heinrich
 Hans Lars Johansen
 Kristian Skifte
 Jan Sukuvara
 Jens Emil Binzer
 Ludvig Hansen
 Karl Rosing
 Kristian Kristoffersen
 Markus Jensen

Paamiut

Karl Utuange
 Johan Davidsen
 Apollus Andreassen
 Anni Dali
 Jørn Kristian Hansen
 Johannes Knudsen
 Johannes Nielsen
 Knud Pedersen
 Birgir Sivertsen
 Ole Jacob Petersen
 Einar Christensen
 Niels Knudsen
 Arne Hermansen
 Poul Magnus Pedersen

Internationale møder

NAMMCO Scientific Committee Working Group on the Stock Status of Walrus in the North Atlantic and Adjacent Seas.
11.-14. januar, København.

Nordisk miljøhandlingsplan seminar.
20.-21. januar, Køge.

Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning.
27.-28. januar, København.

Møde i Styringsgruppen for Miljø- og Fiskeristrategien (NM).
28. januar, København.

EU-forhandlingsmøder med Hjemmestyret.
2.-3. februar, Bruxelles, Belgien.

Canadian Polar Bear Technical Committee,
Status for isbjørne.
7.-11. februar, Edmonton, Canada.

Status, management and research of the Greenland-Canada Eider Population. International workshop om ederfugle med deltagelse af fangere fra Canada og Grønland samt forskere fra Grønland, Canada og Danmark.
15.-17. februar, Nuuk.

Gordon Polar Marine Science Conference: Climate Feedbacks and Trophic Shifts in Polar Seas.
14.-19. marts, Ventura, California.

Working Group North Atlantic Salmon (ICES), arbejdsgruppe om videnskabelig rådgivning til North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO).
5.-14. april, Nuuk.

ICES Workshop on survey design and data analysis.
3.-9. maj, Sete, Frankrig.

EU-forhandlingsmøder med Hjemmestyret.
6.-9. maj, Ilulissat.

GLOBEC Symposium on Climate Variability and Sub-Arctic Marine Ecosystems and ESSAS (Ecosystem Studies of Sub-arctic Seas) Implementation workshop.
16.-20. maj, Victoria, British Columbia, Canada.

ESSAS (Ecosystem Studies of Sub-arctic Seas) Scientific Steering Committee meeting.
16.-20. maj, Victoria, BC, Canada.

CITES Animals Committee.
19.-25. maj, Geneve, Schweiz.

NSRF (Northern Shrimp Research Foundation)/DFO (Fisheries and Oceans Canada) Workshop on Shrimp and its environment in the Northwest Atlantic - Implications for forecasting abundance and population dynamics.
25.-27. maj, St. Johns, New Foundland, Canada.

57th meeting of the IWC Scientific Committee.

30. maj-10. juni, Ulsan, South Korea.

Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO) Scientific Council Meeting. Bestandsvurdering af fiskebestande i Nordvestatlanten.
2.-16. juni, Halifax, Canada.

IWC Commission Meeting.
20.-24. juni, Ulsan, South Korea.

Status for verdens isbjørnebestande og udveksling af forskningsresultater. Møde i IUCN's internationale isbjørne-specialistgruppe.
27. juni-2. juli, Seattle, USA.

Crustacean Society, ICC6 Congress – møde om skaldyrsforskning.
18.-22. juli, Glasgow, Skotland.

EU-forhandlingsmøder med Hjemmestyret.
1.-3. august, Bruxelles.

Styringsgruppen for Miljø- og Fiskeristrategien (NM).
14.-15. august, København.

Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning.
22.-24. august, Sallingsund.

Nuuk Basic Workshop: Økosystem monitoringsprogram i Vestgrønland.
22.-28. august, Nuuk.

Following in Aldo Leopold's footsteps. The Wildlife Society (TWS), 12th Annual Conference.
25.-29. september, Madison, Wisconsin, USA.

Heklaskove, revevegetering af eroderede landområder med hjælp af lokale plantearter. Afholdt af Soil Conservation Service, The Icelandic Forest Service, samt diverse kommunale og interesseorganisationer.
12. oktober, Reykjavik, Island.

Joint Meeting of the NAMMCO Scientific Committee Working Group on the Population Status of Narwhal and Beluga in the North Atlantic and the Canada/Greenland Joint Commission on

Conservation and Management of Narwhal and Beluga Scientific Working Group.
13.- 16. oktober, Nuuk.

Årligt kommissionsmøde i NAMMCO's Videnskabelige Kommission.
24.-28. oktober, Reine, Norge.

NAFO Scientific Council Meeting on shrimp assessment.
26. oktober-3. november, Dartmouth, Nova Scotia, Canada.

Follow-up meeting to the NSRF/DFO Northern Shrimp Workshop.
4. november, Dartmouth, Nova Scotia, Canada.

Second North American Sea Duck Conference.
7.-11. november, Annapolis, Maryland, USA.

ICARP II Second International Conference on Arctic Research Planning. The Arctic system in a changing world.
10.-12. november, København.

CARMA CircumArctic Rangifer Monitoring & Assessment. Workshop om circum-polar monitoring af rensdyrbestande.
14.-16. november, Vancouver, British Columbia, Canada.

EU-møde: Workshop om forbedringer af biologisk rådgivning.
18.-24. november, Mauritius.

Symposium om havis.
5.-9. december, Dunedin, New Zealand.

Styregruppemøde i Oceanklimaforskningsprogrammet.
6.-8. december, København.

Sixteenth Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals.
11.-16. december, San Diego, California.

EU-forhandlingsmøder med Hjemmestyret.
12. december, København.

European Science Foundation ESF LESC exploratory workshop on "New perspectives on sea-ice research for the next 10 to 20 years"
12.-16. december, Demenhorst, Tyskland.

Nationale møder

Pinngortitaleriffik har været tilforordnet ved årets møder i Fiskerirådet, Fangstrådet og Landbrugsrådet.

Møder med hjemmestyret i arbejdsgruppen angående sportsjagt på isbjørn.
8. marts og 4. april, Nuuk.

Møder i styregruppen for projekt Sila-Inuk.
22. marts og 3. maj, Nuuk.

Workshop om indenskærs hellefisk-assessment på Pinngortitaleriffik.
6.-12. marts, Nuuk.

Halvdags seminar om status for Pinngortitaleriffik for landstingsmedlemmer.
25. april, Nuuk.

Møde med Landsstyremedlem for Natur og Miljø vedr. ederfugle.
28. april, Nuuk.

Møde med 20 nordiske journalister vedr. Pinngortitaleriffik og de levende ressourcer generelt.
30. april, Nuuk.

Brugermøde om rensdyr og moskusokserådgivning i Direktoratet for Miljø og Natur.
1. juni, Nuuk.

Informationsmøde om ændringer i biomassen, rekruttering og størrelse af koldt-vandsrejer i Vestgrønlandske farvande - miljø- og fiskerimæssige effekter.
27. juni, Nuuk.

Informationsmøde med Landsstyreformand og fungerende Landsstyremedlem for Natur og Miljø, Hans Enoksen, om hvaltællinger og krabber.
29. juni, Nuuk.

Feltarbejde

Deltagelse i Fåreholderforeningens generalforsamling.
1.-3. juli, Narsaq.

Planlægningsmøde om storhvalstællinger med KNAPK og DFF.
26. august, Nuuk.

Landbrugsrådsmøde.
1. september, Qanisartuut.

Møde med Hjemmestyret, industrien og organisationerne om loddeundersøgelser.
26. september, Nuuk.

Møde med Direktoratet for Fangst & Fiskeri om hvalforskning i Grønland.
20. oktober, Nuuk.

Møde med Direktoratet for Fangst & Fiskeri vedr. status for isbjørne.
18. november, Nuuk.

Informationsmøde med Landsstyremedlem for Fiskeri og Fangst, Finn Karlsen, om baggrunden for den biologiske rådgivning for narhvaler.
6. december, Nuuk.

Møde mellem KNAPP, Landsstyremedlem for Fangst, Finn Karlsen, og Pinnortitaleriffik.
10. december, Ilulissat.

Møde mellem KNAPP, Landsstyremedlem for Fangst, Finn Karlsen, og Pinnortitaleriffik.
11. december, Saqqaq.

Møde mellem KNAPP, Landsstyremedlem for Fangst, Finn Karlsen, og Pinnortitaleriffik.
12. december, Qeqertarsuaq.

Årstidsstudier af isen i Kobbefjord.
Optagning af is- og vandprøver til undersøgelse af algesammensætning, næringsstoffer mm.

Året rundt, ca. hver anden uge, Nuuk.

Minimums- og flokstrukturtælling af moskusoksebestande i Kangerlussuaq og Sisimiut.

18. januar-8. februar, Maniitsoq og Sisimiut kommuner.

Måling af hellefisk, vinterindsamling fra fabrikker i Ilulissat og Uummannaq.
25. februar-18. marts.

Trawl survey med Dana, udveksling med DFU.
11.-20. marts, Østersøen.

Helikoptertælling af Akia-Maniitsoq rensdyrbestanden.
14.-16. marts, Nuuk og Maniitsoq kommuner.

Helikoptertælling af Kangerlussuaq-Sisimiut rensdyrbestanden.
18.-22. marts, Sisimiut og Maniitsoq kommuner.

Satellitmærkning af grønlandshvaler.
10. april-7. maj, Qeqertarsuaq.

Klima, planktonproduktion og predation.
18. april.-2. maj, Qeqertarsuaq.

Indenskærs krabbetogt med Adolf Jensen.
20. maj-16. juni, Disko Bugt og Sisimiut.

Udenskærs østkyst hellefiskesurvey med Paamiut.
9.-25. juni, Reykjavik-Nuuk.

Havternemonitering.
18. juni-3. august, Grønne Ejland, Disko Bugt.

Vegetation indhegning i Nuuk /Ilulialik, analyse af vegetation i 3 indhegninger og kontrol.
11.-20. juni, Nuuk.

Ungtorsk-survey, monitorering af indenskærs småtorsk.
19. juni-9. juli, Nuuk og Sisimiut.

Reje- og fisketogt med Paamiut.
28. juni-15. juli, Nuuk-Ilulissat.

Rejetogt med Paamiut.
15. juli-1. august, Ilulissat-Nuuk via Diskobugten og Vaigat.

Montering af satellitsendere på klapmyds.
13.-27. juli, Sydøstgrønland.

Indenskærs hellefisketogt.
16. juli-1. august, Ilulissat.

Satellitmærkning af narhvaler.
28. juli-28. august, Kakiak Point, Admiralty Inlet, Canada.

Indenskærs hellefisketogt og dataindsamling fra sommerfiskeriet.
1.-14. august, Uummannaq.

Trawlkalibreringstogt med Paamiut.
3.-10. august, Vestgrønland.

Mærkning af storhvaler.
8.-26. august, Qeqertarsuaq.

Mærkning af og biopsi-tagning fra hvalrosser.

19. august-3. september, Cumberland Peninsula, SØ Baffin Island, Canada.

Flytælling af storhvaler.
26. august-23. september, Vestgrønland.

NuukBASIC Workshop samt feltundersøgelser af mulige lokaliteter.
23., 24. og 28. august, Nuuk kommune.

Satellitmærkning af narhvaler.
28. august-17. september, Qaanaaq.

Udenskærs krabbesurvey.
28. august-18. september, Nuuk, Paamiut og Maniitsoq.

Hellefiskesurvey. Survey efter hellefisk og andre dybvandsarter udfør Vestgrønland (NAFO område 1C og 1D).
29. august-11. september, Vestgrønland.

Lakseundersøgelser.
2.-12. september, Ilulissat og Qasigianniguit.

Udenskærs krabbetogt med Adolf Jensen.
2.-23. september, Paamiut, Maniitsoq, Sisimiut.

Storhvalstælling fra loddesurvey i Vestgrønland.
2. september-6. oktober, Vestgrønland.

Akustisk togt efter lodde og polartorsk med Bjarni Sæmundson.
7.-26. september, Vestgrønland.

Akustisk survey med Bjarni Sæmundson.
26. september-8. oktober, Nuuk-Nanortalik.

Månedlige dagstogter i Godthåbsfjorden, indsamling af prøver til MarinBasis programmet.
5. oktober, 1. november, 6. december, Nuuk.

Trawlsurvey med det tyske undersøgelses-skib Walther Herwig
24. oktober-2. november, Tasiilaq-Qaqortoq.

Satellitmærkning af narhvaler.
25. oktober-4. november, Uummannaq.

Udveksling med forskningsskibet Dana, togt i Østersøen samt ophold i Charlottenlund og Hirtshals 7.-21. november.

Udgivelser

Bøger o. lign.

Born, E.W., 2005.

An assessment of the effects of hunting and climate on walrus in Greenland. Doktorafhandling. Oslo Universitet & Grønlands Naturinstitut. 346 pp.

Born, E.W., 2005.

Aarrit Kalaallit Nunaanni/Grønlands Hvalrosser/The walrus in Greenland. Ilinnisiorffik, 79 pp.

Frederiksen, M.S., 2005.

Seagrass response to organic loading of meadows caused by fish farming or eutrophication. Ph.D. afhandling, Syddansk Universitet.

Müller-Wille, L., **M.C.S. Kingsley** & S.S. Nielsen (eds.), 2005.

Socio-economic research on management systems of living resources. Inussuk, Arctic Research Journal 1, 2005. 167 pp.

Rosing-Asvid, A., 2005.

Climate variability around Greenland and its influence on Ringed Seals and Polar Bears. Ph.D. afhandling. Privat tryk med støtte fra Pinngortitaleriffik. 142 pp.

Rapporter

Carl, J. & A. Burmeister, 2005. Assessment of Snow Crab in West Greenland 2005. Pinngortitaleriffik, Greenland Institute of Natural Resources, 68pp.

Cuyler, L.C. & M. Rosing, 2005. Status of two west Greenland caribou populations 2005; 1) Akia-Maniitsoq & 2) Kangerlussuaq-Sisimiut. Greenland Institute of Natural Resources. Preliminary report. 48 pp.

Cuyler L.C., M. Rosing, J. Egede, R. Heinrich & H. Mølgaard, 2005. Status of two west Greenland caribou populations 2005; 1) Akia-Maniitsoq & 2) Kangerlussuaq-Sisimiut. Greenland Institute of Natural Resources. Technical report no. 61. Part I-II, 64+44 pp.

Egevang, C., D. Boertmann & O. S. Kristensen, 2005. Monitoring af havternebestanden på Kitsissunnguit (Grønne Ejland) og den sydlige del af Disko Bugt, 2002-2004. Pinngortitaleriffik, Grønlands Naturinstitut, Teknisk rapport nr. 62. <http://www.natur.gl/filer/Havternemonitering.pdf>

Galley, R., J. Ehn, **S. Rysgaard**, R.N. Glud, S. Howell, C. Breneman & M. Sejr, 2005. Fast ice sampling. In: Langlois, A., T. Fisica, R. Galley & D.G. Barber (eds.): Cases data report Sub-Group 2.2. Ice-atmosphere interactions and biological linkages. Centre for East Observation Science, CEOS July 2005.

Glahder, C.M., G. Asmund, G. Josefson, H. Jespersen & **A. Burmeister**, 2005. Nalunaq environmental baseline study 1998-2001. NERI Technical Report, No. 562, 94 pp.

Haaland, H., K. Skogen, A. Landa, D. Loeks, O. Andersen, P. Aastrup, **C. Egevang** & R. May, 2005. Uddelegering af forvaltningsansvar - levende ressourcer i Grønland. Norsk Institut for Naturforskning, Trondheim, NINA rapport 6. <http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2005/6.pdf>

Rysgaard, S., E. Frandsen, M. Sejr, T. Dalsgaard, M. Blicher & P.B. Christensen, 2005. Zackenberg Basic: The marine monitoring programme report 2003-2004. In: Rasch, M. & K. Caning (eds): Zackenberg Ecological Research Operations, ZERO. 10th Annual Report, 2004 Copenhagen. Danish Polar Center, Ministry of Science, Technology and Innovation, 2005.

Simon, M., 2005. Feltrapport om mærkning af bardehvaler omkring Qeqertarsuaq, august 2005. Intern rapport.

Simon, M., N. Eriksen, M.H. Rasmussen, A. Stensgaard & M.P. Heide-Jørgensen, 2005. Cruise report - Marine mammals. Intern rapport.

Aastrup, P., **C. Egevang**, P. Tamstorf & **B. Lyberth**, 2005. Naturbeskyttelse og turisme i Nord- og Østgrønland. National Environmental Research Institute, Denmark. NERI Technical Report No 545, 133 pp. http://www2.dmu.dk/1_viden/2_Publikationer/3_fagrappporter/rapporter/FR545.PDF

Videnskabelige artikler

Andersen, B.S., **J. Carl**, P. Grønkjær & J.G. Støttrup, 2005. Feeding ecology and growth of age 0-year *Platichthys flesus* (L.) in a vegetated and bare sand habitat in a nutrient rich fjord. Journal of Fish Biology 2005, 66:531-552.

Born, E.W., M. Acquarone, L. Ø. Knutsen, & L. Toudal, 2005. Homing behaviour in an Atlantic walrus (*Odobenus rosmarus rosmarus*). Aquatic Mammals 31: 23-33.

Cuyler, L.C., 2005. Caribou recovery and coexistence with introduced feral reindeer on the Nuusuaq Peninsula (70-71°N), West Greenland. Proceedings of the 10th North American Caribou Workshop, Girdwood, Alaska, USA, 4-6 May 2004. Rangifer, Special Issue No. 16:137-142.

Cuyler, L.C. & J. Østergaard, 2005. Fertility in two West Greenland caribou populations 1996/97: Potential for rapid growth. Wildlife Biology 11(3): 31-37.

Gilg, O. & **E.W. Born**, 2005. Recent sightings of the Bowhead whales *Balaena mysticetus* in Northeast Greenland and in the Greenland Sea. Polar Biology 28: 796-801.

Heier, A., C. Sonne-Hansen, A. Gröne, P. S. Leifsson, R. Dietz, **E.W. Born** & L.N. Bacciarini, 2005. An immunohistochemical study of retinol-binding protein (RBP) in livers of free-ranging polar bears (*Ursus maritimus*) from East Greenland. Journal of Zoo and Wildlife Medicine 36(3): 440-446.

- Hobbs, R.C., **K.L. Laidre**, D.J. Vos & B. A. Mahoney, 2005. Movements and area use of belugas, *Delphinapterus leucas*, in a subarctic Alaskan estuary. *Arctic* 58(4):331-340.
- Jamieson, S. E., H.G. Gilchrist, **F.R. Merkel**, A.W. Diamond & **K. Falk**, 2005. Endogenous reserve dynamics of northern Common Eiders wintering in the Greenland. *Polar Biology*, DOI 10.1007/s00300-005-0093-2.
- Jørgensen, O.A., C. Hvingel**, P.R. Møller & M.A. Treble, 2005. Identification and mapping of bottom fish assemblages in Davis Strait and southern Baffin Bay. *Can.J. Fish. Aquat. Sci.* 62:1833-1852.
- Kingsley, M.C.S.**, 2005. 'Arctic' – or 'arctic'? (Letter.) *Arctic* 58(3):321.
- Kirkegaard, TIM., C. Sonne, P.S. Leifsson, R. Dietz, **E.W. Born**, R. J. Letcher & D.C.G. Muir, 2005. Histology of selected immunological organs in polar bear (*Ursus maritimus*) from East Greenland in relation to levels of organohalogenes. *Sci Total Environ* 341:119-132.
- Köster, F.W., C. Möllmann, H.-H. Hinrichsen, **K. Wieland**, J. Tomkiewicz, G. Kraus, R. Voss, A. Makarchouk, B.R. MacKenzie, M.A. St. John, D. Schnack, N. Rohlf, T. Linkowski & J.E. Beyer, 2004. Baltic cod recruitment – the impact of climate variability on key processes. *ICES J. Mar. Sci.* 62: 1408-1425.
- Laidre, K.L. & M.P. Heide-Jørgensen**, 2005. Arctic sea ice trends and narwhal vulnerability. *Biological Conservation* 121:509-517.
- Laidre, K.L. & M.P. Heide-Jørgensen**, 2005. Winter feeding intensity of narwhals (*Monodon monoceros*). *Marine Mammal Science* 21(1):45-57.
- Mehl, K.R., R.T. Alisauskas, K.A. Hobson & **F.R. Merkel**, 2005. Linking breeding and wintering grounds of King Eiders: Making use of polar isotopic gradients. *J. Wildl. Manage.* 69(3):1297-1304.
- Pedersen, S.A., M.H. Ribergaard & **C.S. Simonsen**, 2005. Micro- and mesozooplankton in Southwest Greenland waters in relation to environmental factors. *Journal of Marine Systems*, 56:85-112.
- Simon, M.**, M. Wahlberg, F. Ugarte & L.A. Miller, 2005. Acoustic characteristics of underwater tail slaps used by Norwegian and Icelandic killer whales (*Orcinus orca*) to debilitate herring (*Clupea harengus*). *The Journal of Experimental Biology* 208: 2459-2466.
- Simonsen, C.S.** & A.C. Gundersen, 2005. Ovary development in Greenland halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) in West Greenland waters. *Journal of Fish Biology*, 67:1299-1317.
- Simpkins, M.A., **K.L. Laidre** & P.J. Heagerty, 2005. Multivariate regression of satellite-linked dive recorder data: Simultaneous analysis of all bins. *Marine Mammal Science* 21(2):243-259.
- Smithwick M.S., A. de Silva, D.C.G. Muir, S. Mabury, K. Solomon, C. Sonne, R. Dietz & **E.W. Born**, 2005. Perfluorinated acids in hepatic tissue from East Greenland polar bears (*Ursus maritimus*) 1999-2001. *Environmental Toxicology and Chemicals* 24: 981-986.
- Smithwick, M. S., D.C.G. Muir, S. A. Mabury, K. Solomon, C. Sonne, J. W. Martin, **E. W. Born**, R. Dietz, A. E. Derocher, T. Evans, G. W. Gabrielsen, J. Nagy, I. Stirling & M. K. Taylor, 2005. Circumpolar Study of Perfluoroalkyl Contaminants in Polar Bears (*Ursus maritimus*). *Environmental Science and Technology* 39: 5517-5523.
- Sonne, C., R. Dietz, P. S. Leifsson, **E. W. Born**, R.J. Letcher, M. Kirkegaard, D.C.G. Muir, F. F. Riget, R. J. & L. Hyldstrup, 2005. Do organohalogen contaminants contribute to histopathology in liver from East Greenland polar bears (*Ursus maritimus*). *Environmental Health Perspective* 113: 1569-1574.
- Sonne, C., F.F. Riget, R. Dietz, M. Kirkegaard, **E.W. Born**, R.J. Letcher, D.C.G. Muir., 2005. Trends in fluctuating asymmetry in East Greenland polar bears (*Ursus maritimus*) from 1892 to 2002 in relation to organohalogen pollution. *Science of the Total Environment* 341: 81-96.
- Tamstorf, M.P., P. Aastrup & **L.C. Cuyler**, 2005. Modelling critical caribou summer ranges in West Greenland based on ARGOS and Landsat data. *Polar Biology* 28:714-724. DOI: 10.1007/s00300-005-0731-8.
- Tarpgaard, E., M. Mogensen, P. Grønkjær & **J. Carl**, 2005. Using short-term growth of enclosed 0-group European flounder, *Platichthys flesus*, to assess habitat quality in a Danish Bay. *J. Appl. Ichthyol.* 21(1):53-63.
- Taylor, M.K., J. Laake, P.D. McLoughlin, **E.W. Born**, H.D. Cluff, S.H. Ferguson, **A. Rosing-Asvid**, R. Schweinsburg & F. Messier, 2005. Demography and population viability of a hunted population of polar bears. *Arctic* 58: 203-214.

Verreault, J., D. C. G. Muir, R. J. Norstrom, I. Stirling, A. T. Fisk, G. W. Gabrielsen, A. E. Derocher, T. Evans, R. Dietz, C. Sonne, G. M. Sandala, W. Gebbing, F.F. Riget, **E.W. Born**, M. K. Taylor, J. Nagy & R. J. Letcher, 2005.

Chlorinated hydrocarbon contaminants and metabolites in polar bears (*Ursus maritimus*) from Alaska, Canada, East Greenland, and Svalbard: 1996-2002. *Science of the Total Environment* 351-352: 369-390.

Wieland, K., 2005.

Changes in recruitment, growth and stock size of northern shrimp (*Pandalus borealis*) at West Greenland: temperature and density-dependent effects at released predation pressure. *ICES J. Mar. Sci.* 62:1454-1462.

Wieland, K. & M. Storr-Paulsen, 2005.

East and West Greenland cod. In: *ICES 2005 Spawning and life history information for North Atlantic cod stocks* (edited by K. Brander). *ICES Coop. Res. Rep.* 274:39-47.

Wieland, K. & M. Storr-Paulsen, 2005.

Is cod recovering at West Greenland? *ICES/GLOBEC Newsletter* 12:5-7.

Witting, L. & E.W. Born, 2005.

An assessment of Greenland walrus populations. *ICES Journal of Marine Science* 62: 266-284.

Zumholz, K. & **R. Frandsen**, 2005.

New information on the life history of cephalopods off west Greenland. *Polar Biology*, published online August 25th, 2005. DOI 10.1007/s00300-005-0036-y. 10 pp.

Mødedokumenter

Born, E.W., 2005.

Estimates of the catch of walrus in Greenland (1946-2002). Working paper submitted to NAMMCO Scientific Committee Working Group on Walrus, 11-14 January 2005, Copenhagen. 9 pp.

Born, E.W., 2005.

The catch of polar bears in Greenland, 1993-(2004). Working paper submitted to the Canadian Polar Bear Technical Committee's Meeting, 5-9 February 2005, Edmonton. 9 pp.

Born, E.W., 2005.

Research on polar bears in Greenland, 2001-2005. Working paper submitted to the 14th Working Meeting of the IUCN Polar Bear Specialist Group, 20-24 June 2005, Seattle, USA. 14 pp.

Born, E.W. & Ø. Wiig, 2005.

Potential effects on Atlantic walrus of warming in the Arctic. Working paper submitted to NAMMCO Scientific Committee Working Group on Walrus, 11-14 January 2005, Copenhagen. 13 pp.

Carl, J. & A. Burmeister, 2005.

Stock status report - Snow Crab of Greenland. Greenland Institute of Natural Resources.

Carl, J., A. Burmeister

& Siegstad, H., 2005. *Krabberådgivning 2006* (Krabber i Vestgrønland). Pinngortitaleriffik, 9pp. Dataark: www.natur.gl.

Danielsdóttir, A.K., M.Ö. Stefánsson, B. Thorgilsson, T.D. Jörundsdóttir, A. Ragnarsdóttir, A. Arnason, T. Gunnlaugsson, G.A. Víkingsson, D. Olafsdóttir, M. Berube, P.J. Palsbøl, N. Øien, **L. Witting** & C. Pampoulié, 2005. Genetic analysis of North Atlantic fin whales (*Balaenoptera physalus*): Is there

more than one breeding unit at the feeding ground west off Iceland? *IWC paper SC/57/PF14*

Garde, E., **M.P. Heide-Jørgensen**, S.H. Hansen, S.H. & M.C. Forchhammer, 2005.

Age-specific growth and high longevity in narwhals (*Monodon monoceros*) from West Greenland estimated via aspartic acid racemization. *NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/8*

Heide-Jørgensen, M.P., 2005.

An attempt to survey narwhals and belugas in West Greenland March 2004. *NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/5*

Heide-Jørgensen, M.P., 2005.

Catch statistics for belugas in Greenland 1862 to 2004. *NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/7*

Heide-Jørgensen, M.P., 2005.

Reconstructing catch statistics for narwhals in Greenland 1862 to 2005: A preliminary compilation. *NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/6*

Heide-Jørgensen, M.P., R. Dietz, R. &

K. Laidre, 2005.

Metapopulation structure and hunt allocation of narwhals in Baffin Bay. *NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/16*

Heide-Jørgensen, M.P. & K. Laidre, 2005.

Video recordings of narwhal pods in Melville Bay, West Greenland. *NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/17*

Jørgensen, O.A., 2005.

Survey for Greenland Halibut in NAFO Divisions 1C-1D, 2004. *NAFO SCR Doc.* 05/13. 28 pp.

Jørgensen, O.A., 2005.

Survey for Greenland Halibut in the Northern Part of Baffin Bay, NAFO Division 1A, 2004. *NAFO SCR Doc.* 05/14. 13 pp.

- Jørgensen, O.A.**, 2005. Assessment of the Greenland Halibut Stock Component in NAFO Subarea 0 + Division 1A Offshore + Divisions 1B-1F. NAFO SCR Doc. 05/51. 21 pp.
- Jørgensen, O.A.**, 2005. Survey for Greenland halibut in ICES Division 14B, June 2004. Working paper for ICES Northwestern Working Group. 31 pp
- Kingsley, M.C.S. & C. Hvingel**, 2005. The fishery for northern shrimp (*Pandalus borealis*) off West Greenland, 1970-2005. NAFO SCR Doc. 05/83, Ser. No. N5188. 19 pp.
- Kingsley, M.C.S. & C. Hvingel**, 2005. A provisional assessment of the shrimp stock off West Greenland, updated 2005. NAFO SCR Doc. 05/85, Ser. No. N5190. 13 pp.
- Kingsley, M.C.S. & L. Witting**, 2005. Intern rapport til den grønlandske delegation til det 57. møde i den Internationale Hvalfangstkommissions Videnskabelige Komite.
- Laidre, K. & M.P. Heide-Jørgensen**, 2005. Late summer and early fall movements of narwhals in Inglefield Bredning, Northwest Greenland. NAMMCO/SC/13-JCNB/SWG/2005- JWG/12
- Laidre, K. & M.P. Heide-Jørgensen**, 2005. The behavior of narwhals (*Monodon monoceros*) before, during, and after an attack by killer whales (*Orcinus orca*) in the Eastern Canadian Arctic. NAMMCO /SC/13-JCNB/SWG/2005-JWG/13
- Merkel, F.R.** & A. Mosbech, 2005. Greenlandic Implementation of the CAFF Circumpolar Eider Conservation Strategy and Action Plan: Implementation progress: 2004. A status document presented at the XI meeting of the CAFF Circumpolar Seabird Working Group, 2.-5. marts, Aberdeen, Skotland.
- Palsbøll, P.J., M. Børubø, L.W. Andersen & **L. Witting**, 2005. Individual assignment and migrant detection probabilities at high levels of gene flow; how many loci and samples to estimate the proportion immigrant minke whales off West Greenland. IWC Paper SC/57/AWMP11
- Rosing, M. & K. Wieland**, 2005. Preliminary results from shrimp trawl calibration experiments off West Greenland (2004, 2005) with notes on encountered design/analyses problems. NAFO SCR Doc. 05/92.
- Rosing-Asvid, A.**, 2005. NAMMCO Progress report. Om udviklingen i havpattedyrsforskningen i Pinngortitaleriffiks regi. Til årsmødet i NAMMCO's videnskabelige kommission.
- Siegstad, H.**, 2005. Denmark/Greenland research report for 2004. NAFO SCS document 05/14. Serial No. N4993.
- Siegstad, H.**, 2005. The Greenland Fishery for Northern Shrimp (*Pandalus borealis*) in NAFO Divisions 3M and 3L in 2002-2005. 05/76 Serial No. N5181.
- Siegstad, H. & C. Hvingel**, 2005. An assessment of the shrimp stock in Denmark Strait – off Eastgreenland. NAFO SCR document. 05/93. Serial No. 5198. 6 pp.
- Siegstad, H.**, H.J. Rätz & C. Stransky, 2005. Assessment of Demersal redfish in NAFO Subarea 1. NAFO SCR document. 05/40, Serial No. 5126. 6 pp.
- Siegstad, H.**, H.J. Rätz & C. Stransky, 2005. Assessment of Other Finfish in NAFO Subarea 1. NAFO SCR document. 05/41, Serial No. 5127. 6 pp.
- Siegstad, H., J. Carl & P. Kanneworff**, 2005. The Salmon Fishery in Greenland 2004. WGNAS, 5.-14. april. 4 pp.
- Storr-Paulsen, M. & K. Wieland**, 2005. A preliminary estimate of Atlantic cod (*Gadus morhua*) biomass in West Greenland offshore waters (NAFO subarea 1) in 2005 NAFO SCR Doc 05/73 N5178 7 pp.
- Storr-Paulsen, M. & K. Wieland**, 2005. Survey results and commercial data for Atlantic cod in Greenland inshore and offshore waters in 2004. Working document 6, ICES North Western Working Group 2005.
- Storr-Paulsen M. & O.A. Jørgensen**, 2005. Biomass and Abundance of Demersal Fish Stocks off West Greenland Estimated from the Greenland Shrimp Survey, 1988-2004. NAFO SCR Doc. 05/39. 29 pp.
- Wieland, K. & M. Storr-Paulsen**, 2005. Effect of tow duration on catch rates and mean length of northern shrimp (*Pandalus borealis*) and Greenland halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) in the West Greenland Bottom Trawl Survey, 1999-2004. In: ICES WKSAD Report 2005. ICES C.M. 2005/B:07:123-145. (Working document 6).
- Wieland, K.**, 2005. Conversion of Northern shrimp (*Pandalus borealis*) biomass, recruitment and mean size from previous years (1988-2004) to the new standard trawl used in the Greenland Bottom Trawl Survey at West Greenland in 2005. NAFO SCR Doc. 05/75.

Anden formidling

Wieland, K. & B. Bergström, 2005.

Results of the Greenland bottom trawl survey for northern shrimp (*Pandalus borealis*) off West Greenland (NAFO Subarea 1 and Division 0A), 1988-2005. NAFO SCR Doc. 05/74.

Witting, L., 2005.

Aerial image estimation of minke whale surface time. IWC Paper SC/57/AWMP1

Witting, L., 2005.

An assessment for West Greenland beluga. NAMMCO/JCNB Working Paper, NAMMCO /SC/13--JCNB/SWG/2005--JWG/14

Witting, L., 2005.

An assessment of fin whales off West Greenland. IWC Paper SC/57/AWMP5

Witting, L., 2005.

An assessment of minke whales off West Greenland. IWC Paper SC/57/AWMP4

Witting, L., 2005.

Harvest sustainability for West Greenland narwhals (*Monodon monoceros*) with uncertain stock structure. NAMMCO/JCNB Working Paper, NAMMCO/SC/13--JCNB /SWG/2005--JWG/15

Witting, L. & D.G. Pike.

Applying aerial digital photo based strip-width surveys to minke whales. IWC Paper SC/57/AWMP2

Witting, L. & **M. Kingsley**, 2005.

Abundance of marine mammals off West Greenland, 2002-2004. IWC Paper SC/57/AWMP3

Mundtlig formidling

Born, E.W., 2005.

Hvalrossen i et varmere arktis. Interview i norsk radio, Norsk radio NK. 28. april, Oslo, Norge.

Born, E.W., 2005.

Hvalrossen i Grønland: Fangst og klimaændring. Foredrag i Katuaq. 14. juni, Nuuk.

Born, E.W., 2005.

Isbjørne og isbjørneundersøgelser. Foredrag, Pinngortitaleriffik. 15. juni, Nuuk.

Born, E.W., 2005.

Isbjørne og hvalrosser. Interview i tv, DK4 Natura Est-programmet. 14. september, Danmark.

Born, E.W., 2005.

Mit vestgrønlandske hvalroskompleks. Foredrag, Pinngortitaleriffik. 17. november, Nuuk.

Carl, J., 2005.

Krabbebestanden og rådgivning i Grønland. Review of scientific advice for 2005 for the Joint Scientific Committee (JSC). 22.-23. februar, Nuuk.

Carl, J., 2005.

Foredrag og diskussion om det biologiske fundament for krabberådgivning, Royal Greenlands mødelokale. 5. maj, Paamiut.

Carl, J., 2005.

Foredrag og diskussion om krabberådgivning i Vestgrønland, Direktoratet for Fangst og Fiskeri. 15. december, Nuuk.

Carl, J., 2005.

Krabberådgivning 2005. Foredrag på Pinngortitaleriffik. December, Nuuk.

Cuyler, L.C., 2005.

Foredrag om rensdyrjagt til Jægerforeningens årsmøde. 22. februar, Nuuk.

Cuyler, L.C., 2005.

De 27 som blev mange: moskusosker i Vestgrønland. Foredrag i Katuaq's Venners foredragsserie: Natur & Kultur. 23. februar, Nuuk.

Cuyler, L.C., 2005.

Rensdyrrådgivning 2005. Interview i Qanoroq. 27.-28. maj, Nuuk

Cuyler, L.C., 2005.

Rensdyrtælling 2005. Foredrag for Direktoratene for Miljø & Natur samt Fiskeri & Fangst, KNAPK og TPAK. 1. juni, Nuuk.

Cuyler, L.C., 2005.

Muskox explosion at Kangerlussuaq. Foredrag for Adventure Canada, Greenland /Labrador Expedition voyage, om bord på krydstogtskibet Explorer. 9. september, Nuuk-Kangerlussuaq.

Cuyler, L.C., 2005.

Greenland Inspirations. Foredrag for Adventure Canada, Greenland/Labrador Expedition voyage, om bord på krydstogtskibet Explorer. 9. september, Nuuk-Kangerlussuaq.

Cuyler, L.C., 2005.

27 that multiplied. Foredrag for the 5th grade på Randall Elementary School. 3. oktober, Madison, Wisconsin, USA.

Cuyler, L.C., 2005.

Rensdyrtælling marts 2005. Foredrag i Katuaq's Venners foredragsserie Natur & Kultur.
12. oktober, Nuuk.

Heide-Jørgensen, M.P., 2005.

Ka' narhvaler li' is? Foredrag på Kulturattén.
22. januar, Nuuk.

Laidre, K.L. & M.P. Heide-Jørgensen, 2005.

Influence of sea-ice variability and prey availability on the distribution of narwhals off West Greenland. Foredrag på Gordon Polar Marine Science Conference on Climate Feedbacks and Trophic Shifts in Polar Seas.
14.-19. marts, Ventura, California.

Laidre, K.L. & M.P. Heide-Jørgensen, 2005.

Linking foraging ecology of bowhead whales to spring productivity in an Arctic ecosystem.
Foredrag på Sixteenth Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals.
11.-16. december, San Diego, California.

Merkel, F.R., 2005.

Bycatch and hunting of eiders in Nuuk, Southwest Greenland. Indlæg på Northern Common Eider Workshop.
25.-27. februar, Nuuk.

Merkel, F.R., 2005.

Research activities in Greenland: Common Eider. Indlæg på Northern Common Eider Workshop.
25.-27. februar, Nuuk.

Merkel, F.R. & A. Mosbech, 2005.

Status of the Northern Common Eider in Greenland: Summer and winter. Indlæg på Northern Common Eider Workshop.
25.-27. februar, Nuuk.

Merkel, F.R., K. Falk, K. Kampp & S.E.

Jamieson, 2005.
Effects of lead shot hunting on Common Eiders in Greenland. Indlæg på Northern Common Eider Workshop.
25.-27. februar, Nuuk.

Merkel F.R., A. Mosbech, **K.Falk**, S.

Jamieson & C. Sonne, 2005.
Interactions between harvest, physical condition and habitat use of Common Eiders wintering in Greenland. Indlæg på Second North American Sea Duck Conference.
7.-11. November, Annapolis, Maryland, USA.

Mosbech, A., H.G. Gilchrist, **F.R. Merkel**, C. Sonne, A. Flagstad, H. Nyegaard & M.O.W. Robertson, 2005.

The autumn molt and spring migration pattern of Arctic Common Eider in western Greenland and eastern Canada based on satellite telemetry. Indlæg på Second North American Sea Duck Conference.
7.-11. November, Annapolis, Maryland, USA.

Nygaard, K., 2005.

Miniseminar om Pinngortitaleriffik for Landstingets medlemmer.
25. april, Nuuk.

Rosing, M., 2005.

Foredrag om biologistudiet på HTX uddannelsesdag.
19. november, Sisimiut.

Siegstad, H., C. Hvingel &

M. Storr-Paulsen, 2005.
Foredrag for fiskerilicenskontrollører.
5. januar, Nuuk.

Siegstad, H., 2005.

Foredrag for Royal Greenland.
17.-18. september, Ilulissat.

Siegstad, H., 2005.

Foredrag på Ilisimatusarfik.
11. oktober, Nuuk.

Sünksen, K., 2005.

Status of the Greenland cod stocks.
Foredrag om status for torskens bestandsstørrelse i forbindelse med Walter Herwig besøg.
2. november, Qaqortoq.

Wieland, K., 2005.

Effect of tow duration on catch rates and mean length of Northern shrimp (*Pandalus borealis*) and Greenland halibut (*Reinhardtius hippoglossoides*) in the West Greenland Bottom Trawl Survey, 1999-2004. Indlæg på ICES Workshop on survey design and data analysis.
9.-13. maj, Sete, Frankrig.

Wieland, K., 2005.

Recruitment of Northern shrimp at West Greenland in relation to spawning stock size and environmental variation. Indlæg på GLOBEC Symposium on Climate Variability and Sub-Arctic Marine Ecosystems.
16.-20. maj, Victoria, Canada.

Wieland, K., 2005.

Changes in stock biomass, recruitment and size of Northern shrimp in West Greenland waters - Environmental and/or fishery effects? Indlæg på NSRF (Northern Shrimp Research Foundation) /DFO (Fisheries and Oceans Canada) Workshop on Shrimp and its environment in the Northwest Atlantic - Implications for forecasting abundance and population dynamics.
25.-27. maj, St. Johns, Canada.

Wieland, K., 2005.

Changes in stock biomass, recruitment and size of Northern shrimp in West Greenland waters - Environmental and/or fishery effects? Indlæg på seminar på Pinngortitaleriffik.
27. juni, Nuuk.

Wieland, K., 2005.

Temperature, Northern shrimp and Cod off West Greenland: Changes observed in recent years. Indlæg på seminar på Nordsøcentret arr. af Danmarks Fiskeriundersøgelser. 10. november, Hirtshals.

Skriftlig formidling

Acquarone, A., M.F. Bertelsen,

J. Teilmann, R. Dietz & **E.W. Born**, 2005. Extremely lightweight equipment for tagging unretrained hauled out walruses. Poster presented at 16th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals, San Diego, California, 12.-16. december.

Andersen, L.W., E.W. Born, B.D. Doidge, I. Gjertz & Ø. Wiig, 2005.

Genetic signals of migration between subpopulations of Atlantic walruses (*Odobenus rosmarus rosmarus*) from eastern Hudson Strait (Canada) and West and Northwest Greenland. Verbal presentation at 16th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals.

Bertelsen, M.F., M. Acquarone & E.W. Born, 2005.

Assessing heart rate and respiratory rate in free-ranging Atlantic walrus (*Odobenus rosmarus rosmarus*). Poster presented at 16th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals.

Born, E.W., 2005.

Vibe, Christian. I: M. Nuttall (ed.). Encyclopedia of the Arctic. Loutledge. New York and London, Vol. I-III: pp. 2127-2128.

Born, E.W., 2005.

Walrus. I: M. Nuttall (ed.). Encyclopedia of the Arctic. Loutledge. New York and London, Vol. I-III: pp. 2150-2152.

Born, E.W., J. Böcher, D. Boertmann & F.O. Kapel, 2005.

Træk af den biologiske forskning i Grønland. I: K. Thisted (red.): Grønlandsforskning – Historie og perspektiver. Det Grønlandske Selskabs Skrifter XXXVIII: pp. 85-128.

Born, E.W., L.W. Andersen, R. Dietz, **M.P. Heide-Jørgensen**, B.D. Doidge, J. Teilmann & R.E.A. Stewart, 2005.

Walruses in West Greenland: Where do they belong? Poster presented at 16th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals, San Diego, California, 12.-16. december.

Burmeister, A., B. Sainte-Marie & **J. Carl**, 2005.

Reproductive traits of mature female snow crab (*Chionoecetes opilio*) in West Greenland coastal waters. Poster til Crustacean Society, ICC6 Congress.

Carl, J., A. Burmeister & P. Biilmann, 2005. Bitter Crab Disease in Snow Crabs of West Greenland. Poster presentation at the Sixth International Crustacean Congress. 18.-22. juli.

Cuyler, L.C., 2005.

Caribou Antlers. Tekst til Pilersuisoq-brochure om kunsthåndværk/husflid.

Cuyler, L.C., 2005.

Greenland Caribou Facts. Tekst til Pilersuisoq-brochure om kunsthåndværk/husflid.

Cuyler, L.C., 2005.

Muskoxen harvest advice 2005-2006 for Inglefield Land. Advisory document to the Greenland Home Rule Government. Greenland Institute of Natural Resources. 10. maj, Nuuk. Brevnr. 02281, J. Nr. 40.00.42. 2 pp.

Cuyler, L.C. & L. Witting, 2005.

Caribou harvest advice 2005 for Inglefield- Prudhoe Lands, Olrik Fjord, Nuussuaq Halvø, and regions Naternaq, North, Central, South & Paamiut. Advisory document to the Greenland Home Rule Government. Greenland Institute of Natural Resources. 12. maj, Nuuk. Brevnr. 02282, J. Nr. 40.00-42. 12 pp.

Egevang, C., 2005.

The Seabird Group, 8th International Conference 2004. Artikel i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift 99(2): 86-87.

Egevang, C., A. Harding & **F. Merkel**, 2005.

Grønland er søkongens rige. Artikel i SULUK (Air Greenlands magasin), 2/2005: 22-35.

Falk, K. & **F.R. Merkel**, 2005.

Anskudte fugle har det svært. Pinnortitaleriffik, Pitu nr. 1, 2005:16-19.

Jarre, A., **K. Wieland**, R.P. Frandsen,

B. Lyberth & **M. Storr-Paulsen**, 2005.

Exploration of ecosystem indicators for use in management of a new fishery for capelin off West Greenland. PosterFBM7 at GLOBEC Symposium on Climate variability and sub-arctic marine ecosystems 16.- 20. maj, Victoria, Canada.

Kristensen, E. & relevante forskere, 2005.

Status for arter. Elektronisk udgivelse på hjemmesiden www.natur.gl, februar.

Levermann, N., M. Forchhammer, **M.**

Acquarone & **E.W. Born**, 2005.

The more the merrier – climate and density dependent haul-out dynamics in walrus. Poster presented at 16th Biennial Conference on the Biology of Marine Mammals.

Merkel, F.R., 2005.

Bifangst uheldig for ederfuglebestanden. Pinnortitaleriffik, Pitu nr. 1, 2005:12-15.

Merkel, F.R. & A. Mosbech, 2005.

Almindelig ederfugl eller kongederfugl? Direktoratet for Fangst og Fiskeri, Piniarneq 2005:10-13.

Merkel, F.R. & A. Mosbech, 2005.

Ederfugle med forskellig vinterstrategi. Pinnortitaleriffik, Pitu nr. 1, 2005:8-11.

Mosbech, A. & **F.R. Merkel**, 2005.

Ederfugle fra Nuuk på langfart. Pinnortitaleriffik, Pitu nr. 1, 2005:2-5.

Mosbech, A., **F.R. Merkel** & **K. Falk**, 2005.

Ederfugle spores af satelliter. Pinnortitaleriffik, Pitu nr. 1, 2005:6-7.

Mikkelsen, D.M., 2005.

Liv i havisens hulrum. Artikel i Kaskelot, 154:8-12.

Nygaard, K. & **E. Kristensen**, 2005.

Tager biologer fejl? Kronik i AG nr. 95, 8. december.

Nygaard, K. & **E. Kristensen**, 2005.

Biologer lytter gerne. Indlæg i AG nr. 95, 8. december.

Rosing-Asvid, A., 2005.

Hvad er det for en sæl jeg har fanget? Indlæg i Piniarneq 2006, udgivet af Direktoratet for Fangst og Fiskeri.

Andre aktiviteter

Born, Erik W., 2005.

1. opponert ved Ph.D.-forsvar på Norges Fiskerihøjskole. 28.-30. november, Tromsø, Norge.

Burmeister, A., 2005.

Reproductive potential of snow crab in Greenland waters. Ph.D. Mundtlig eksamen/foredrag på University de Rimouski, Quebec. 1. april, Quebec, Canada.

Carl, J., 2005.

Ekstern vejleder for to studerende i biologisk projektarbejde: Maveundersøgelser af torsk og uvaq i Godthåb fjord og fjordene omkring Sisimiut.

Carl, J., 2005.

Ekstern vejleder for to specialestuderende. Agn præferens hos krabber (*Chionoecetes opilio*) og hellefisk (*Reinhardtius hippoglossoides*).

Frederiksen, M.S., 2005.

Ph.D. forsvar ved Syddansk Universitet. 23. november.

Heide-Jørgensen, M.P., 2005.

Ekstern vejleder ved specialeeksamen ved Københavns Universitet med titlen Aldersbestemmelse af narhvaler ved Vestgrønland. 21. november, København.

Udsendte pressemeddelelser og orienteringssager

Pinnortitaleriffiks informationsafdeling udarbejder hvert år et antal pressemeddelelser, som offentliggøres på www.natur.gl og sendes ud til alle medier i Grønland og evt. Danmark samt til Pinnortitaleriffiks samarbejdspartnere.

Hellefiske biologi: Samarbejde mellem fiskere og biologer giver ny viden.

10. januar.

Slimede fisk er trækplastre i Kulturnatten.

24. januar.

Ederfugle workshop på Naturinstituttet.

15. februar.

Vellykket ederfugle workshop.

21. februar.

Nye rensdyrtællinger – region Midt.

18. marts.

Ny rapport om fuglemonitoreringer i Maniitsoq kommune.

17. april.

Første post doc på Grønlands Naturinstitut.

26. april.

Ny doktor i hvalrosser fra Grønlands Naturinstitut.

28. april.

Omrokering – Michael Kingsley tilbage til forsker-stilling.

6. maj.

Rensdyr-rådgivning for 2005/2006: Der er stadig for mange rensdyr i Vestgrønland.

19. maj.

Udstilling om grønlandshvaler åbnet i Qeqertarsuaq.

21. maj.

Grønlandshvaler sætter produktionen af plankton under lup.

6. juni.

Rådgivning for de vigtigste fiskebestande ved Grønland for 2006: Nyt hellefiskefund i Baffinbugten.

29. juni.

Grønlands hvalrosser – ny bogudgivelse.

7. juli.

Ny storhvalstælling påbegyndt af Naturinstituttet.

2. september.

Grønlandske fangere med til at mærke narhvaler i Canada.

6. september.

På "jagt" efter nøglearter.

27. september.

Rensdyr med bændelorme-larver fanget.

3. oktober.

Rensdyrbestande i Vestgrønland har antageligt toppet.

12. oktober.

Dementi om narhvalstællinger: Narhvaler i Uummannaq-området.

23. november.

Ny rapport – havternemonitering.

24. november.

Ingen "hemmelig" narhvalsbestand.

25. november.

Biologisk rådgivning for krabber i 2006: Endnu ingen grund til optimisme i krabbefiskeriet.

21. december.

Biologisk rådgivning for rejer i 2006: Rejerne har det stadigvæk godt, men nedgang forventes efter 2006.

21. december

Derudover har instituttets informationssekretariat været ude i den grønlandske elektroniske presse i form af mundtlig formidling vedr. relaterede emner omkring Naturinstituttets arbejdsopgaver 21 gange i løbet af 2005.